Sakala

Asutanud C. R. Jakobson a. 1878

Üksiknumber 5 penni

TOIMETUS JA TALITUS
Viljandis, Loosi 28, telef. 119

Peatoimetaja F. KOOL
Vastutav toimetaja A. SEPP

Ilmub igal esmaspäeval, kolmapäeval, reedel ja laupäeval.

Nr. 187 Laupäeval, 28. novembril 1942 Tänast lehte 2 lk.

Bolshevike rünnakud nurjusid

Saksa ja Itaalia väed okupeerisid Touloni sadama

Juhi peakorterist 27. novembril. Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Kalmõkkide piirkonnas hävitati saksa ja rumeenia vägede poolt ühe nõukogude ratsaväediviisi massid või löödi need osaliselt laialt. Sealjuures purustati mitmed vaenlase patareid, võeti mitusada vangi ning saadi arvukal hulgal sõjasaaki.

Kõik vaenlase soomus- ja jalaväe rünnakud Volga-Doni piirkonnas nurjusid ka eile jälle meie vägede väljapaistva võitlusvaimu tõttu. Hävitati 55 nõukogude tanki. Sõõstvõitluslennukite üksuste rünnakud tabasid vaenlast hävitava mõjuga. Maaväe üksused uputasid Volgal Stalingradi juures kaks mootorlaeva.

Ka Idarinde keskosas jätkas vaenlane oma rünnakuid tugevamate jõududega. Need variseid pärast ägedaid võitlusi raskete kaotustega vaenlasele kokku. Hävitati 192 soomusmasinat, neist 34 üksinda ühe soomusdiviisi lõigus. Võitlus- ja sõõstvõitluslennukid rünnasid vaenlase soomuskoondisi, marsikolonne ning vägede majutamispaiku mõjuva eduga.

Neeval hävitasid saksa väed ühte vaenlase jõest ületuleku katset tõrjudes 22 paati.

Kürenaikas on tugevad vaenlase luureüksused tagasi löödud. Ka Tuneesias oli edukaid võitlusi, kusjuures vaenlane kaotas suurema arvu soomusmasinaid. Saksa ja itaalia õhujõudude üksused võitlesid vaenlase positsioonide, marsikolonnide ja tagalaühenduste vastu. Saksa jahilendurid tulistasid Vahemere piirkonnas 2 omapoolse kaotuse juures alla 5 briti jahilennukit.

Peale selle kaotasid briti õhujõud Inglismaa merepiirkonnas ja vallutatud läänepiirkonna rannikul 6 lennukit.

Nagu eriteatega juba teatavaks tehtud, uputasid saksa allveepaadid operatsioonide piirkonnas Jäämerest kuni India ookeani sisse käiguni ägedates võitlustes konvoide vastu ning üksikjahil 19 laeva kokku 123.000 brt.

Selle edu läbi tabati eriti raskesti vaenlase järelveoliiklust põhjapoolsetesse nõukogude sadamatesse ning Kesk-Itta.

Juht annetas rumeenia 6. jalaväe diviisi komandörile kindralleitnant Lascarile tema eduka juhtimise ja temale alluvate üksuste vapruse eest tammepärja Raudristi rüütliristi juurde.

Edasi teatab sõjajõudude ülemjuhatus: Pärast ameerika-inglise sõjajõudude kallaletungi Prantsuse koloniaalpiirkondade vastu Põhja-Aafrikas asusid saksa-itaalia väed kuni siiani okupeerimata Prantsusmaale, et seda koos prantsuse sõjaväega briti-ameerika kallaletungijate edasiste rünnakute vastu kaitsta.

Prantsuse vägede ja laevastiku ülemjuhataja ausõnalise kohustuse põhjal võimaldati nende üksustel jääda üldise kaitsesüsteemi raami. Vastavalt sellele jäeti Juhi tahtel prantsuse sõjavägi mitte ainult puutumatuks, vaid reivastati osalt isegi tugevamalt, samuti jäeti tähtis Touloni punkt prantsuse iseseisva kaitse hooleks.

Vahepeal on leidnud aset ausõnalurdmisi ja põgenemisüritusi kõrgemate prantsuse ohvitseride hulgas. Samuti tehti kindlaks, et laialdastel prantsuse sõjaväe-üksustel on koostöö anglo-saksi sõjajõududega, mis viimasel ajal immitses isegi Touloni asetseva laevastikuüksuse hulka.

Arvesse võttes, et prantsuse sõjaväe selline poliitiline hoiak üha suuremal määral ohustab saksa—itaalia okupatsioonivägede julgeolekut ning õõnestab prantsuse riigi juhtimise autoriteeti, andsid Juht ja Duce möödunud ööl käsu Touloni kindlustus vallutada. Prantsuse Vahemere laevastiku väljasõitu takistada ja prantsuse sõjaväe ebaustavad üksused demobiliseerida.

Saksa ja Itaalia väed on selle käsu väikkiirelt täide viinud, üksikutes kohtades angloameerikiaste mõjutusel puhkenud vastupanu murdnud ning mõningate tundide jooksul kogu ülesande teostanud. Touloni sadam on varajastest hommikutundidest kindlalt meie vägede käes. Üks osa prantsuse laevastikust on hoolimata prantsuse valitsuse korraldusest ennast ise uputanud.

Prantsuse väeosade demobiliseerimine on kiigus ja viiakse lõpuni kõige lähema aja jooksul.

Saksa sõjaväed on saabunud Püreneede väiksesse asulasse Lõuna-Prantsusmaa piiril.

Soome sõjateade

Helsingi, DNB: Soome sõjateade on järgmine:

Karjala maakitsuse keskosas tungis üks vaenlasekompanii pärast tuleettevalmistust meie toetuspunktide kallale. Rünnak likvideeriti enne, kui see jõudis meie takistusteni. Mujal maarinnetel elav luuretegevus.

Aunuse maakitsusel Laadoga rannikupiirkonnas tõrjuti tagasi ühe vaenlase üksuse vägivaldne luureüritus. Teistel maarinnetel tavalist võitlustegevust.

Viimasel ööl püüdis vaenlane kolm korda lennata Helsingi kohale. Alla heidetud pommid ei tekitanud mingeid kahjustusi. Edasisel lennul sisemaa kohale heitsid vaenlased alla kaks pommi. Kahjustused on väikesed.

Prantsuse Põhja-Aafrika laastamine

Genf, DNB. 27. nov. Rõõvitud Prantsuse Põhja-Aafrika alade laastamine inglaste poolt on ettevalmistusstaadiumis. Nagu „Times" 25. nov. teatab, rakendab Briti toitlusministeerium kõik võimalused, et võimalikult palju elatistarbeid Alshiirist, Marokost ja Prantsuse Lääne-Aafrikast transporteerida Inglismaale. Samal ajal koostab Londoni toitlusministeerium nimekirja nendest varadest, mida Suur-Britannia tingimata vajab Prantsuse Põhja-Aafrikas. Kõige esimeses järjekorras tuuakse Alshiirist ja Marokkost vilja, kuivatatud puuvilja, konserve, veine ja oliiviõli. Kuid „Times" märgib, et on veel küllalt teisigi produkte Prantsuse aladel, mida Inglismaa hädasti vajab, „kui neid ainult läheb korda Inglismaale tuua.

Eden põikleb

Stokholm, 26. nov. Briti alamkoja paljud liikmed nõudsid Edenilt uuesti tungivalt, et ta annaks seletust Darlani seisukorra kohta Põhja-Aafrikas. Eden kordas vastuses oma endiseid seletusi, milles ta toonitas, et sõjalised kaalutlused on selles asjas tähtsaks faktoriks. Ta rõhutas uuesti eriti, et valitsus selles asjas hoidub seletusi andmast. Edasi kinnitas ta küsijate väiteid, mille järgi tegelik olukord Põhja-Aafrikas on selline, et sõjaväeline võim on ameerikiaste käes ja tsiviilvõim prantslaste käes. „Meie seisukoht," tähendas Eden, „peab kohanema nende mõlema tõsiasjaga.

43.000.000 talveabiks

Berliin. Esialgsete andmete järgi annetati käesoleva aasta talveabi kolmandal ohvripühal üle 43 miljoni riigimarga. Seega on käesoleva aasta korjanduse summa 33,5 protsendi võrra suurem möödunud aasta korjandusest, mis ulatas üle 32 miljoni riigimarga.

USA koostöö kommunistidega

Stokholm, DNB. USA rendi- ja laenusüsteemi juhataja Harriman'i seletusel on ajaleht „Aftontidningen" toonud teate, et Ühendriigid on ilma igasuguse klauslita vastu võtnud Stalin'i ettepaneku koostööks ka pärast sõda Suur-Britannia, Ühendriikide ja Nõukogude Liidu vahel. Sealjuures Harriman rõhutab eriti Roosevelt'i deklaratsiooni, mille järgi Nõukogude Liit seisvat esikohal USA poolt varustamisel sõjamaterjaliga.

Tekstiiljäätmete kogumine õpilaste poolt.

Jõulutervituspakke igale eesti rindevõitlejale

Eelmiste tähtpäevade eeskujul kutsub ERÜ ka jõulu eel kõiki kodanikke, organisatsioone ja asutusi üles valmistama rindevõitlejaile eesti vabatahtlikele jõuluks tervituspakikesi.

Juba teisi jõule veedavad eesti vabatahtlikud kaevikuis, iga silmapilk olles valmis jätma oma elu, ohvrivalmilt kandes sõjaraskusi, et aga kindlustada oma rahvale võimalust rahulikuks ülesehitustööks.

See on suurim ohver, mida tagala ei suuda kunagi tasuda. Kuid me võime neile tõendada, et meie armastus, meie südamed ja mõtted on nende juures.

Millist rõõmu on kingituspakikesed valmistanud rindel, sellest kõnelevad rindevõitlejailt saabunud kirjad:

21. oktoobril kirjutab Eesti ühe rahvuspataljoni ülem kapten A. Rebane: „Kahju, et need eestlased, kes võimaluse leidsid oma vähese kõrvalt veel rindele ohverdada, ei olnud pakisete vabatahtlikele väljajagamise juures ja ei näinud nende nägusid! Usume, et see oleks olnud neile küllaldaseks tasuks."

Iga väike meeletuletus kodumaalt valmistab rindemeestele suurt rõõmu, seda enam jõuluajal. Seekordne tervituspakikeste kogumine ja saatmine toimub juhtlause all

„Jõulutervituspakike igale rindelvõitlevale eestlaselel"

Jõulupakid saadetakse ainult rindelvõitlevatele eesti vabatahtlikele, mitte aga kohalikele väekooseisudele.

Talveajaga arvestades on soovitav, et pakikestesse paigutatakse ka sokke-jalarätte, kaelasalle ja kindaid. Peale selle on sõdurelle eriti hinnatavad ka käte- ja taskurätid, seep, kirjutustarbed, niit, nõelad, hambahari ja hambapasta, taskunoad, muud väiksed tarbeasjad ja muidugi ka küpsised ja muud maiustused. Viimaste valmistamiseks oodatakse perenaistelt annetusi jahu, või ja kanamunade näol.

ERÜ on juba aegsasti mõelnud rindesõdurite jõulurõõmu valmistamisele ja saadab rindele võimaluse piirides piipe, mängukaarte, tubakakotte ja teisi tarbeesemeid. Piipude valmistamiseks on veel tarvis tarbepuitu — külmavõetud õuna-, pirni-, ploomi- ja kirsipuid, mida vastu võtavad ERÜ kohapealsed esindused, ringkonnaametid ja piirkonnajuhid.

Pakikesed saadetakse rindele ühtlastes nägusates pappkarpides. Pakikeste kaal ei tohi ületada ühe kilogrammi raskust.

Tarbeesemete ja ainete vastuvõtmine rindesõdureile jõulupakikeste valmistamiseks toimub 30. novembrist kuni 15. detsembrini. On soovitav, et kodanikud oma annetused ERÜ ringkonnaametitesse, piirkonnajuhtidele või senistele ERÜ kohalikele toimkondadele ära tooksid võimalikult peatselt, et jõulupakikesed jõuaks õigel ajal rindele.

Saaremaal kerkivad uued talud

Bolševike sõja läbi hävinud hooneist Saaremaal on üles ehitatud 34%. Möödunud aastal hävis üle 400 taluhoone, nendest 210 talu täielikult. Üksikuist hooneist oli hävinenud 351 loomapidamise ja 368 eluhoonet. Nüüd on selgunud ülesehituse tagajärjed. Keskmiselt on üles ehitatud 35%. Neist eluhooneid 114 ja majapidamishooneid 135. Toetust on antud 36.509 Emk. 63 ehitajale. Tuleval aastal on oodata veelgi hoogsamat ülesehitust. Ülevaate saamiseks tuleva aasta ehituste kohta toimub lähemal ajal valdadel vallavalitsuste kaudu ehitada soovijate registreerimine ja sellele järgneb ehituskonsulendi poolt ehituslubade ja -materjalide muretsemine.

Euroopa kõrgeim observatoorium

Montblanc'i ühele nõlvakule 3600 meetri kõrgusesse, ehitatakse praegu observatooriumi, mis tuleb kõrgeimalasuv Euroopas. Observatooriumi ehitab grupp prantsuse õpetlasi professor Leprince-Ringuet'i juhtimisel. Obervatooriumi ehitajate sihiks on kosmiliste päikesekiirte uurimine, millistest ustakse, et need ühel ilusal päeval võivad tina muuta kullaks. Tegemist on samalaadsete uurimustega, nagu neid teostas prof. Piccard. Teadlased eelistavad sellepärast nii suurt kõrgust, et allpool suurlinnadest rikutud õhupuhtus mõjutab eriti tundlikke aparaate. Kõrgel mägedes on aga õhk selge.

Uus observatoorium tuleb 200 meetrit kõrgemale kõige kõrgemal asuvast mägitee jaamast ja see sisustatakse võimalikult mugavalt, et tagada edukat uurimistööd.

Saksamaalt tagasipöördujate vallasvara tagasitoimetamine

Majandus- ja Rahandusdirektoorium teatab, et alljärgnevad Tallinna ekspeditsiooni ettevõtted:

Baltik Transport Kompagnie, Viru 18,
A. Nurmiste & Ko., S. Karja 18,
Piehl & Fehling G. m. b. H., Viru 19,
Schenker & Co. G. m. b. H. Zweigniederlassung, Reval, Harju 29,
Oscar Stude, Olevimägi 14,
Wilhelm Rosebrock, A. Hitleri 38

on võtnud endi peale Saksamaalt tagasipöördunud või edaspidi tagasipöörduvate ümberasujate vallasvara (majakraami) tagasitoimetamise soodustatud tingimustel.

Direktoorium palub kõiki asjasthuvitatuid pöörduda otseselt ühe nimetatud firma poole varanduste tagasitoimetamise eeltöödeks vajalikkude andmete andmiseks.

Ühtlasi teatab direktoorium, et on võimalus üksikjuhtudel abistada majanduslikes raskustes olevaid tagasiasunuid kas toetuse andmise või laenu saamiseks kaasaaitamise teel varanduste tagasitoimetamisega seotud kulude katteks.

Laenu või toetuse saamiseks tuleb igal soovijal sellest otseselt teatada koos varanduse tagasitoomise avalduse sisseandmisega vastavale ekspeditsiooni ärile, kelle kaudu soovib oma varandust tagasi tuua. Viimane saadab sooviavalduse edasi Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Finantseerimise ja Varade Osakonnale.

Prantsusmaa kaotused Põhja-Aafrikas

Casablancas muudeti võitlusvõimetuks 12 laeva

Vichy, 26. 11. (DNB) Admiraliteet avaldas Prantsuse merejõudude esimese kaotustenimekirja Põhja-Aafrikas. Selle kohaselt langes Inglise-Ameerika kallaletungi läbi peaasjalikult võitlustes Casablanca pärast 49 ohvitseri ja 450 sõdurit. 31 ohvitseri ja 641 sõdurit sai haavata.

Viimaste teadete kohaselt kasvasid ka Prantsusmaa laevakaotused. Üksnes Casablancas muudeti võitlusvõimetuks 12 laeva. Lahingristleja „Jean Bart" jooksis madalikule. Samuti jooksis madalikule ja süttis põlema ristleja „Primaguet". Võitlusvõimetuks muudeti hävitajad „Albatros", „Milan" ja „Malin" kui ka torpeedopaat „Brestois". Hävitajad „Fougueux" ja „Boulonnais" ning kolm allveelaeva uppusid. Allveelaev „Meduse" on madalikul.

„Journal Officialis" avaldatud dekreedi kohaselt nimetati mereminister Abrial Prantsuse merejõudude ülemjuhataja. Samuti teatati viitseadmiral le Luci nimetamisest admiralstaabi ülemaks.

Ameerika kindral kadus

Stokholm, 23. 11. (DNB). Reuter kuuleb Washingtonist, et Ühendriikide õhujõudude ülemjuhataja Euroopa sõjatandrel brigaadikindral M. S. A. Duncan on lennul Inglismaalt Põhja-Aafrikasse kadunuks jäänud. Duncani lennuk, mis startis juba nädal aega tagasi, 17. novembril, oli, — nagu Reuter ütleb, — Prantsusmaa põhjaranniku ees „alla surutud". Seejärele ei teata Duncanist enam midagi.

Nõukogude salakuulajad Rootsis

Stokholm, 26. 11. (DNB). Nagu „Dagsposten" teatab, seisis 6 nõukogude salakuulajat kesknädalal Stokholmi kohtu ees, nende hulgas ka Nõukogude Liidu reisibüroo Stokholmi osakonna juhataja Sidorenka. Kohus avaldab otsuse 2. detsembril.

Ainuke islami ajaleht Libanonis jäi seisma

Saloniki, DNB. Paberipuudusel jäi seisma ajaleht „Beirut". Tegemist on ainsa islami ajalehega Libanonis, mis ennast ei painutanud inglaste huvide teenistusse, vaid mis õiglaselt kaitses süürialaste huvisid.

Kirjastuste uuesti avamise lubad

Amtsblatis nr. 52, 10. nov. 1942. a., ilmunud kirjastusala korraldamise määruse ja kirjastusala korraldamise määruse teostamise määruse põhjal on kirjastuste, korrespondents- ja teadetebüroode asutamise või uuestiavamise, samuti nende tegevuse jatkamise loa saamise taotluste esitamise viimseks tähtpäevaks Eesti kindralkomissari piirkonnas 31. detsember 1942.

Moskva ei täida plaani

Stokholm. Moskva bolševistliku parteiorganisatsiooni koosolekul, mis Tassi teate järgi mõne päeva eest toimus Moskvas, seletas Moskva linna- ja piirkonnaorganisatsiooni sekretär Stserbakov, et Moskva ja selle piirkonna tööstused ei ole paljude käitiste osas täitnud riiklikku tootmisplaani oktoobrikuus.

Mitte kõigis käitistes ei ole teostatud täpset plaanimist, ei valmistustöösuses ega ka üksikosade valmistamisel. Stserbakov avaldas oma rahulolematust ka küttematerjaliga varustamise suhtes ja märkis tungivaima vajadusena pulduga ja sõega varustamist.

Kommunistide salaorganisatsioon Hispaanias

Madrid, 26. 11. (DNB) Hispaania politsei, kes juba mõnd aega ühe uue kommunistliku salaorganisatsiooni jälil asub, vangistas eile Madridis 17 kommunisti. Oma ülesannete kohaselt olid nad püüdnud korraldada sabotaažiakte trükikäitistes. Politsei kätte langes hulk agitatsioonimaterjali. Silmatorkavalt olid kommunistid suurema osa oma kihutuskirjandusest saanud Prantsuse Marokost. Avaldatakse veendumust, et niihästi seda kirjandust kui ka leitud kirjavahetust kominterni keskustega välismaal toimetasid edasi Inglise ja Ühendriikide saatkondade diplomaatilikud kullerid Hispaanias.

Õpetajate seminar Oudovas

lõpetas töö, andes kahele rajoonile kooliõpetajaid. Seminaris tutvuneti uue õppekavaga ning anti ka lähemaid juhiseid uute õppeainete ja vanade õppeainete muutuste kohta.

Eesti ratsarügemendi ülem NKVD piinakambris

Kolonel Bassen-Spilleri elamused punaste terroristide vangina Tartus ja Tallinnas

Punase terrori päevil areteeriti palju Eesti ohvitsere nii tegevteenistusest kui ka reservist. Teiste hulgas areteeriti kauaaegne Eesti Ratsarügemendi ülem reserv-kolonel Bassen-Spiller, kes tegutses kinnitus-alal. Ta vastu esitati raskeid süüdistusi ja teda piinati NKVD poolt, kuid siiski õnnestus kol. Bassen-Spilleril pääseda ja ümberasuda Saksamaale. Oma elamustest Tartu ja Tallinna NKVD piinakambreis on kol. Bassen-Spiller jutustanud Berliini venekeelse lehe „Novoje Slovo" kaastöölisele. Toome sellest iseloomulikumaid detaile:

„Pärast enamlaste riigipööret algas kohe kiire „sotsialiseerimine". Minu kindlustusselts likvideeriti ja ma läksin üle Saksa Usaldusvalitsuse teenistusse, kes tegeles sakslaste opteerimisega. Kuid see ei päästnud mind. 10. jaan. tulid minu korterisse NKVD agendid. Välimuselt ei tuletanud nad sugugi meelde kodusõja tšekiste. Jutt oli lühikene, kuid minule mittemeeldiv:

„Polgutülem B?"

„Jah."

„Endine eesti ratsaväepolgu komandör?"

„Jah."

„Kodusõjas olite Balahhovitši jõugus?"

Nagu näha olid neil kõik andmed väga täpsed. Mind arreteeriti ja viidi Tartus NKVD keldrisse. Seal istus rohkelt jõukaid talunikke, riigiametnikke, politseinikke, advokaate, kaupmehi, ohvitsere. Minuga ühes istus keiserliku Vene mereväe kapten Voedenski, eesti kolonelid Asmus, Kohai, Aks. Viimane läks hulluks piinamiste tõttu.

Keldris oli ka naiste kamber. Oli juhtumeid, kus teepeal arreteeriti pruut ja peigmees, kes sõitsid kirikusse laulatusele.

Pärast ülekuulamisi saatsid „enkavedistid" iga nädal partii vange Tallinna ja sealt SSSR-i. Nõusuguste partiidega viidi ka kaptenid Aleksejevski ja Hirtov.

Olukord vanglas oli hirmuäratav. Välismaailmaga ei olnud ühtki läbikäimist. Sugulased ja omaksed jäid teadmata seisukorda. Ülekuulamisel asetati arreteeritud nurka, näoga seina poole, pandi kambritesse, kus temperatuur oli 60 kraadi, pärast aga nullile langes. Häbematu sõimamine ja peksmine kuni poolsurnuks olid harilikud võtted ülekuulamisel. Nõusugustelt ülekuulamistelt tulid inimesed tagast neljakäpukil. Inimesi pekstl ja paljud kaotasid selle tagajärjel meelemõistuse. Mina istusin kinni 10. jaan. kuni 20. märtsini — enne keldris, pärast vanglas.

50 päeva jooksul kuulati mind üle 43 korda, teiste sõnadega, mulle ei antud aega magada ei öösel ega päeval. Mulle taheti külge pookida isamaa äraandmist, kontrrevolutsiooni ja salaluuret. Ülekuulajaiks olid juudid, eestlased ja venelased.

„Mis keeles tahate ülekuulamist?" küsis mu esimene ülekuulaja — eestlane.

„Vene keeles."

Vastuseks sellele oli sõim ja karjumine.

„Palun mitte sõimata ja karjuda", ütlesin rahulikult.

Uurija värises vihast:

„Vaata, kus eksemplar... Kas käsite ennast harft all üle kuulata?... Teie pole 7 gr. tinagi väärt!... Valige ise: kas tina või nöör..."

Uurija kargas üles, lüües mulle rusikatega näkku, ja kriiskas:

„Meie poome teid praegu jalgupidi üles, jalgupidi!..."

Järsku muutis ta tooni ja ütles veidi leplikumalt:

„Ärge unustage... teie § 58... See on: kõrgem määr kuni 5 a. sunnitööd."

„Miks mitte ümberpöördult?" küsisin mina.

„See on — kuidas?" küsis ülekuulaja ja metsistus uuesti.

„Kõigis seaduste-kogudes on karistus formuleeritud alamastmest ülemasse."

„Ah nii? Vaat nii: Tõesti... Aga meil on teist viisi — ümberpöördult... Enne laseme maha ja pärast 5 aastat..." Selle peale kõlas inetu naer.

„Muuseas — teil, polkovnik, ei pruugi karta midagi. Meie nüüd maha ei lase, ei lase". Kummardudes üle laua minu poole jätkas ta: „Meil surevad inimesed ise „labida peal." "

Teiste arreteeritute jutu järgi teadsin, et väljendus „surevad labida peal" (s. t. tööl olles) on timukatele kõige meeldivam.

Siis saatis ta minu ära, kuid kesköö kutsus uuesti tagasi.

„Vaadake, kirjutage alla."

„Mis see on?"

„Protokollid teie ülekuulamistest."

Mina lugesin need läbi ja andsin lehed talle tagasi.

„Mina sellele alla ei kirjuta."

„See on... mispärast?"

„Seepärast, et need ei ole mitte minu tunnistused, vaid teie fantaasia."

„Mis?! Kas teie ei tunnista, et reetsite isamaa?"

„Ei tunnista... Kui mina ka oleksin keiserliku valitsust reetnud, ei või teie kuidagi mind selle eest süüdistada. Teie sotsialistlikku isamaad mina kunagi reeta ei võinud, seepärast,et see ei ole minu isamaa. Mina pole kunagi Nõukogude kodanik olnud. Õieti öelda, mina räägin teile ühte, teie aga kirjutate teist... Ei kirjuta alla."

„Käi tagasi keldrisse!" karjus uurija.

Neli päeva valdlesime protokollide üle. Viimaks andis alla.

„Kurat teiega ,annan teid teisele uurijale üle."

Teine uurija osutus väliselt intelligentseks mehek-, aastat 35 vana. Kalifeed ja kittel istusid tal hästi. Peenikeste sõrmede küüned olid puhastatud. Habe oli aetud, ka joon juuetes oli nöörsirge. Viisakalt kummardudes esitles ta ennast:

„Uurija kapten Afanasjev..."

Võisin vaevalt ennast hoida, et mitte vastata: „Väga lõbus".

„Noh, polkovnik B., kuidas elate?" küsis tema.

„Kuidas? Kui teie nii istuksite keldris nagu mina, ei tea, kuidas teie siis elaksite."

„Kas tõesti? Ons teil siis nii halb?"

„Halvem ei saa olla... Teie kirjutate nii palju oma ajalehtedes, et teie olete kõige kultuursemad ja tsiviliseeritumad maailmas, aga vangidega käitute kui inimsööjad metsalised."

(Järg 2. leheküljel)

Meeskodanikele viina

Viina antakse kuni ¼ liitrit kõigile täisealistele meeskodanikkudele ja lisanormi ¼ liitrit raske- ja öötöölistele

Kokkuleppel Kindralkomissariaadiga, Majandus- ja Rahandusdirektori korraldusel ning Turukorraldusvalitsuse jaotusel saavad kõik meeskodanikud, kes on 20 a. vanused ja vanemad, käesoleval toitlusperioodil veerand liitrit viina. Peale selle saavad käesoleval toitlusperioodil lisanormina veerand liitrit viina kõik rasketöölised, pikaaja- või öötöölised ja ülirasketöölised, vaatamata nende soole.

Käesolev toitlusperiood algas 9. novembril ja kestab 6. detsembrini, millisecs ajaks peab viin olema kauplustele üle maa välja antud.

Viina väljaandmine toimub vastavatest kauplustest kõigile täiskasvanud meeskodanikele tubaka- ja tubakasaaduste kaardi erikupong PP vastu. Rasketöölised, pikaaja või öötöölised ja ülirasketöölised saavad aga nendele ettenähtud lisaviina normi kätte nende elatistarbeainete lisakaardi südamiku vastu.

Viin saadetakse üle maa tarbijatele laiali ETK ja TTK kaupluste võrgu kaudu. Iga täisviinapudel antakse selle saajale välja vaid tühja viinapudeli vastu.

Transpordi hõlbustamiseks on soovitav, et kõigis käitistes, kus töötavad rasketöölised, pikaaja või öötöölised ja ülirasketöölised, korjataks kokku nende elatistarbeainete lisakaartide südamikud ning nende esitamisel viina väljaandmise keskusele sealt viin korraga ära toodaks.

Kaltsvilla ümbertöötamine.

Uusi taluhooneid 1943. a.

Kogutakse andmeid 1943. a. ehitusvajaduste kohta

Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Põllumajanduspeavalitsuse Nõuandeosakonna ja Tehnikadirektooriumi poolt on asutud põllumajanduslike hoonete 1943. a. ehitamise kava koostamisele.

Käesoleva aasta kevadel teostati talupidajate registreerimine, kes soovisid uuesti üles ehitada sõjategevuses hävinud hooneid. Kuna ehitusmaterjali saamine oli raskendatud, võidi ehituslubasid välja anda vaid väga piiratud arvul. Osa talupidajaid, kes said küll ehitusload, ei saanud mitmesugustel põhjustel ehitamist teostada, paljud lahendasid ka küsimuse omal jõul ja algatusel ning osa, kelle hooned said kannatada, ei avaldanud käesoleval kevadel üldse soovi nende uuesti ülesehitamiseks või parandamiseks.

Kõigi nende asjaolude tõttu ei anna käesoleval kevadel koostatud nimestikud ehitadasoovijate kohta täpset ülevaadet sellest, kui palju talupidajaid ja kes nimelt soovivad uuesti üles ehitada oma sõjategevuses kannatanud hooneid. Selleks, et saada selgust 1943. aasta ehituskavatsuste kohta, on Tehnikadirektooriumi Ehitusvalitsus, kelle ülesandeks on taluehitustegevuse juhtimine, teinud kohapealsetele ehituskonsulentidele ülesandeks koguda andmeid nende kohta, kes soovivad 1943. aastal ehitada hädavajalikke hooneid, või parandada olemasolevaid, hiljemalt 10. dets. s. a. Kuid ka 1943. aastal tuleb ehitusmaterjalide saamisel arvestada sõjaolukorrast tingitud raskustega, mistõttu ei saada teostada kõiki ehituskavatsusi.

Sääraste piiratud ehitusvõimaluste juures tulevad esmajoones rahuldamisele nende talupidajate soovid, kelle hoonete uuesti ülesehitamine või parandamine on kõige hädavajalisem põllumajandusliku tootmise seisukohast. Ehitada-soovijate registreerimisel ja järjekorra määramisel võetakse arvesse ühelt poolt talus leiduva elus ja eluta inventari hulk, selle seisukord ja talu tootmisvõime, kusjuures hoonete ehitamise ning parandamise eesõigus antakse taludele, kelle põllumajanduslik tootmisvõime on kõige suurem. Teiselt poolt tuleb ehitada-soovijate registreerimisel selgitada, kas hoonestamisküsimust poleks võimalik lahendada olemasolevate hoonete otstarbekama ärakasutamisega. Samuti tuleb arvesse võtta ka naabertalude hoonete kasutamise võimalusi. Uuesti ehitamisele või parandamisele peavad esmajoones tulema need hooned, mis avaldavad otsest mõju talu tootmisprotsessile, nagu karjalaut, tall jne.

Süstiti 51 904 siga

Hiljuti lõppes Sisedirektooriumi veterinaarvalitsuse poolt korraldatud sigade süstimine punataudi vastu. Seda tööd toimetasid veterinaararstid ja loomaarsti teaduskonna 29 üliõpilast. Süstimist toimetati 20.645 majapidamises ja süstiti kokku 51.904 siga. Viljandimaal süstiti 4.123 siga.

Kaitsepookimisega võib jääda rahule juba sellel põhjusel, et süstitud loomadest võrdlemisi vähe haigestus (209 siga) ja lõppes ainult 51 siga.

12 toorrasva sulatamispunkti

Kindralkomissariaadi korraldusel kutsuti hiljuti ellu 12 toorrasva sulatamispunkti, mis nähtud ette taudi surnud sigade ja rasvasemate veiste ning hobuste ümbertöötamiseks. Toorrasva sulatamispunktide asutamisega on nüüd välditud taudi surnud loomade kasutu mahamatmine, kuid ühtlasi on antud loomapidajaile võimalus punkti toodud looma vastu saada seepi.

Iga 100 kg raskuse sea tooja saab nimelt ostuloa 3 kg kirjule pesuseebile. Kuna sigade ümbertöötamine rasvaks on võrdlemisi kulukas ja seda just küttekulude osas, ei ole loomaomanikele hüvituste suhtes kuigi suurel määral võimalik vastu tulla. On sjiski nähtud ette veel võimalus maksta taudi surnud sea omanikule 6 penni kilolt. Seda aga alates 50 kilolt.

Eesti ratsarügemendi ülem NKVD piinakambris

(Algus esimesel leheküljel).

„Noh, see ei või olla!" ütles ta otsaesist krimpsutades. „Küll mina ise pärast seda asja järele uurin, kuid nüüd räägime."

Ülekuulamise lõpul ütles ta mulle:

„Juba fakt teie teenistusest Balahhovitši juures on kontrrevolutsioon."

„See on teie asi paragrahvide alla viia."

„Ja viimegi ... Nüüd edasi 1924. a. ajasite teie oma polgu eesotsas laiali tööliste salga, kes rahulikult läksid punaste lippudega."

„Kus see oli?"

„Tallinnas ..."

„Mis teil sellega asja? 1924. a. oli Tallinn Eestimaa, mitte aga SSSR-ja".

„Teie olete parandamatu tööliste vastane."

„Ei tea, missuguste ..."

Pärast seda saatis ta minu tagasi kambrisse, et järgmisel ööl sedasama lugu korrata. Kuid kord öösel ...

„Asjadega ülesi!" Hoovil oli rivistatud 28 vangi. Meid viidi vaksali. Ei olnud kahtlust — meie sõitsime Tallinna. Tallinnas pandi meid „boksidesse". Need olid pimedad ja niisked kambrid (2 meetrit kahe peale). Igasse niisugusesse „boksi" paigutati neli inimest. Meie seisime seal kella 11 hommikul kuni kella 2-ni öösel teadmatuses, mis meiega saab. Kell 2 öösel kutsuti mind üles.

Seal ootas NKVD liige, nähtavasti kõrgem ülemus.

„Teie olete määratud ümbervahetusele ja peate sõitma Saksamaale, aga minu hea nõuanne on, loobuge sellest sõidust. Jääge meie juurde. Teie saate hea koha. SSSR-is on hea elada."

„Mina soovin sõita Saksamaale," ütlesin tasa, kuid kindlalt.

„Ah ... soovite ... Ikkagi soovite? Siis minge, seiske veel „boksis".

Tunni aja pärast kutsuti mind uuesti üles.

„Noh, kas teie ei ole oma otsust muutnud?"

„Ei ole muutnud ..."

„Aga kas teate," seejuures tõstis ta ühe paberi laualt, „teie naine ei taha sugugi sõita Saksamaale. Vaadake, siin on tema teadaanne, tema jääb siia."

Tegin üleinimliku pingutuse:

„Naine ei usu seda ... Kui see ka nii on ... mina sõidan ikkagi — Saksamaale."

„Teete suure vea ... Mis tehal Vägisi teid kinni ei hoia. Head teed! Kirjutage teadaandele alla."

Selle teadaandele kirjutasin kärmesti alla kell 11 hommikul. Meid pandi autosse ja viidi sadamasse, kus läksime rongile. Viibisime juba Saksamaale ümberasumist korraldavate ametnike kaitse all.

Saksamaal sain teada, et minu naine on Eestist enne seda päeva ära sõitnud, kui mind viidi Tallinna."

Vabatahtlikele ja nende perekondadele pensioni määramine

Saksa sõjaväes ja politseikaitsepataljonides, välja arvatud „Eesti Leegion", teenivate eesti vabatahtlike ja nende perekonnaliikmete pensionide küsimusi lahendab vastav hooldusohvitser, kelle aadress:

WFO beim WBF — Ostland,
Oberstleutnant Graf von Schlieben,
Riga, Hermann Göhringstrasse 26
(Tel. 32 067).

Pensionitaotlejail pöörduda avaldusega ülaltoodud aadressil.

2000 väärissiga Lõuna-Eestisse

Ida-alade põllumajandust korraldava keskuse poolt toodi hiljuti Eestisse 2.000 saksa valget väärissiga suguloomadeks. Sead olid Tartus ja Tartu piirkonnas karantiinis üle kahe nädala. Nüüd on alanud nende laialisaatmine Lõuna-Eestis asuvatele riigimõisadele ja talupidajaile. Sigade laialisaatmine kestab mõnda päeva.

VÕHMA TEATED

Sügiskünnid jäid pooleli.

Tingituna äkilisest külma tulekust jäid pooleli sügiskünnid, mida seniajani kõikjal teostati suure hoolega. On ju sügisene sügav maaharimine kaasarääkijaks maaviljakuse tõstmisel ja võimaldab kevadel pühenduda külvitööde õigeaegseks läbiviimiseks. Tänavu jõuti valmis umbes poolte sügiskündidega.

Toimus tubaka kokkuost.

Möödunud teisipäeval toimetas Eesti Tarvitajate Keskühisuse esindaja Võhma Majandusühisuse ruumes tubaka kokkuostu. Selleks ajaks olid põllupidajad-tubakakasvatajad toonud oma tubaka vastuvõtupunkti. Võhma ümbruskonnas ei kasvanud tubakas üldiselt hästi, milletõttu saak kujunes loodetavast tunduvalt väiksemaks. Ka oli raskusi tubakakuivatamisega, mistõttu leidus ka hallitanud tubakat.

Külm külastas kartulikuhje.

Paljud talupidajad kurdavad, et kauakestnud sooja sügise tõttu on kartulid kuhjas mädanema läinud ja seda just neil, kes varajase külma kartusel kuhjad varakult paksu mullaga katsid. Leidus aga ka kartulikuhje, millele külm liiga teinud. See juhtus peamiselt seal, kus kuhjad olid talve vastu katmata.

Talupidajad raiuvad kütet.

Viljandi maavanema poolt on Võhma ümbruskonna valdadele määratud järgmised raienormid talumetsadest ülestöötada tulevate küttepuude koguste kohta: Imavere — 2894 rm., Kõo — 1866 rm. ja Kabala 1210 rm. Need, igale vallale kindlaks määratud raienormid, on vallavanemad üksikute talundite vahel ärajaganud, arvesse võttes talupidaja valduses olevat metsamaa ning metsaga kaetud karja- ja heinamaa suurust.

Nüüd on paljud talupidajad, kasutades külmunud pinnast ja vähest lund, asunud hoolega küttepuude valmistamisele. Ka on paljud peremehed toonud ära laoplatsidele oma normid.

SPORT

Tarvastu ülekaalukas võit

Tõstmise korrespondentsvõistlustel Tarvastu ja Olustvere võitsid Viljandi

Esimesed tõste-korrespondentsvõistlused, mis Viljandi maakonna sisemises ulatuses leidsid aset möödunud nädalal, on lõpulikkude kokkuvõtete järele lõppenud Tarvastu meeste ülekaalukа võiduga. Nii on tarvastlased, kes on koondunud s. ü. „Sakala" Tarvastu osakonna ümber, saavutanud ühtekokku 432 punkti, Olustvere 251, Viljandi 183, Tuhalaane 83 ja Kolga-Jaani 80 punkti eest. Seljuures oli Tarvastus ka kõige enam võistlustest osavõtjaid, nimelt 54. Olustveres oli võistlejaid 31, Viljandis 29, Kolga-Jaani 22 ja Tuhalaanes 16. Paremuse hindamisel võeti arvesse 20 paremat tagajärge igas kaalus.

Võistluste üksiktulemused üldises kokkuvõttes osutusid järgmisteks:

Sulgkaal: 1. K. Eljand, Olustvere, 260 kg. (77,5, 80, 102,5); 2. Rebane, Vilj., 220 kg.; 3. J. Jürisson, Tarv., 197,5 kg.; 4. I. Klein, Vilj., 192,5 kg.; 5. H. Kirsimäe, Olustvere, 192,5 kg.; 6. J. Tammtik, Tuhal., 187,5 kg.; 7. P. Kalam, Vilj., 185 kg.; 8. J. Toomeoja, Olustv., 182,5 kg.; 9. A. Mäeots, Tarv., 180 kg.; 10. K. Jürgens, Tarv., 180 kg.; 11. J. Sagasild, Tuhal., 165 kg.; 12. J. Vastna, Tuhalaane, 160 kg.; 13. J. Päiel, Tarv., 152,5 kg., 14. J. Kala, Tarv., 152,5 kg.; 15. O. Pakasaar, Olustv., 152,5 kg.; 16. J. Kask, Tuhal., 147,5 kg.; 17. A. Toomiste, Tuhal., 140 kg.; 18. R. Liiv, Vilj., 140 kg.; 19. L. Ormisson, Vilj., 140 kg.; 20. K. Päiel, Tarv., 127,5 kg.

Kergekaal: 1. E. Reinart, Olustv., 240 kg. (70, 75, 90); 2. A. Leebert, Vilj., 235 kg.; 3. J. Karmo, Tarv., 225 kg.; 4. E. Lamson, Tarv., 217,5 kg.; 5. J. Lepik, Tarv., 210 kg.; 6. J. Kirsimäe, Olustv., 207,5 kg.; 7. E. Mäeots, Tarv., 207,5 kg.; 8. V. Vunk, Olustv., 200 kg.; 9. A. Külm, Tarv., 192,5 kg.; 10. H. Kitsing, Tarv., 192,5 kg.; 11. H. Lips, Tuhal., 190 kg.; 12. K. Rühka, Tarv., 190 kg.; 13. H. Jaska, Vilj., 187,5 kg.; 14. E. Püvi, K. Jaani, 182,5 kg.; 15. H. Parts, Olustv., 182,5 kg.; 16. A. Feldmann, Olustv., 180 kg.; 17. B. Abram, Vilj., 177,5 kg.; 18. E. Aadam, Olustv., 177,5 kg.; 19. O. Kalu, Olustvere, 177,5 kg.; 20. E. Ardma, Vilj., 175. kg.

Keskkaal: 1. R. Laane, Vilj., 282,5 kg. (87,5, 85, 110); 2. O. Joonas, Olustv., 277,5 kg.; 3. J. Kala, Tarv., 272,5 kg.; 4. M. Mäeots, Tarv., 237,5 kg., 5. K. Pärn, Tarv., 227,5 kg.; 6. A. Karu, Vilj., 222,5 kg.; 7. J. Toomeoja, Olustv., 215 kg.; 8. J. Lubi, Olustv., 215 kg.; 9. H. Raidla, K. Jaani, 212,5 kg., 10. J. Saks, K. Jaani, 210 kg.; 11. A. Tõllasepp, Tarv., 210 kg.; 12. O. Muru, K. Jaani, 207,5 kg.; 13. P. Vaga, Olustv., 205 kg.; 14. V. Kalam, Vilj., 200 kg.; 15. H. Männik, Tarv., 200 kg.; 16. E. Randveer, Olustvere, 200 kg.; 17. E. Veeberg, Olustv., 197,5 kg.; 18. A. Ojala, Tarv., 197,5 kg.; 19. P. Teder, Olustvere, 192,5 kg.; 20. J. Aule, Olustv., 192,5 kg.

Poolraskekaal: 1. E. Lilienthal, Vilj., 290 kg. (82,5, 92,5, 115); 2. E. Soon, Vilj., 255 kg.; 3. O. Jürgen, Olustv., 230 kg.; 4. J. Riiv, Tuhal., 227,5 kg.; 5. J. Tillo, K. Jaani, 217,5 kg.; 6. J. Lahe, Tarv., 215 kg.; 7. R. Hurt, Tarv., 212,5 kg.; 8. A. Käosaar, K. Jaani, 210 kg.; 9. N. Rudenku, K. Jaani, 200 kg.; 10. E. Soo. Olustvere, 200 kg.; 11. P. Rohtla, Tarv., 200 kg.; 12. A. Lillemägi, Tarv., 200 kg.; 13. A. Härmasalu, Tarv., 197,5 kg.; 14. H. Särg, Olustvere, 187,5 kg.; 15. E. Utsar, Tarv., 187,5 kg.; 16. A. Pent, Olustv., 185. kg.; 17. J. Soo, Tarv., 177,5 kg.; 18. J. Lipp, Tuhal., 175 kg.; 19. E. Saar, Tuhal., 175 kg.; 20. J. Klein, Tuhalaane, 172,5 kg.

Raskekaal: 1. E. Purre, Tarv., 272,5 kg. (82,5, 82,5, 107,5 kg.); 2. A. Eller, Tarv., 237,5 kg.; 3. O. Klimend, Tarv., 227,5 kg.; 4. E. Lepik, Tarv., 225 kg.; 5. K. Tinn, Tarv., 225 kg.; 6. O. Hiidma, Vilj., 207,5 kg.; 7. J. Õmblus, Tarv., 205 kg.; 8. M. Vainola, Olustvere, 205 kg.; 9. M. Sulg, Olustvere, 202,5 kg.; 10. E. Õmblus, Tarv., 187,5 kg.; 11. A. Ärm, Tarv., 180 kg.; 12. A. Tammisto, Tarv., 172,5 kg.; 13. H. Sims, Tarv., 170 kg.; 14. P. Org, Tuhalaane, 165 kg.

Nendele esimestele korrespondentsvõistlustele järgnevad detsembris ja jaanuaris teine ja kolmas, misjärele tehakse üldine kokkuvõte kolme võistluse kohta. Seejärele selgub ka rändauhinna saatus selleks hooajaks.

Tänaõhtuse raskejõustiku vastu suur huvi

Täna õhtul kell 19 Viljandis „Koidu" saalis toimuva Järva- ja Viljandimaa vahelise raskejõustikuvõistluse vastu valitseb nii suur huvi, et kõik saali istekohad olid juba üleeile välja müüdud ning nõuti veel rohkesti seisukoha-pääsmeid.

Järva maadlejate ja tõstjate meeskond saabub Viljandisse täna lõuna ajal. Kuna Viljandi meeskond ei saa kogu ulatuses esineda ettenähtud koosseisus, siis tuleb siin ette mõningaid muudatusi.

Takuste sukkade kudumine hoos

Suurt huvi asja vastu on osutanud koolid

Majandus- ja Rahandusdirektooriumi uudne algatus takusest lõngast sukkade ja sokkide kudumine on leidnud väga elavat vastukaja. Lõnga väljaandmine kudumiseks toimub nii direktooriumi kui Eesti Rahva Ühisabi kaudu, kes avas hiljuti lõnga väljaandmise punkti ka Tallinn-Nõmmel, kuna sealgi tunti elavat huvi sellest uudsest materjalist sukkade kudumise vastu. Tegevus lõnga väljaandmisepunktides on kujunenud üsna elavaks. Tallinnas asuvast kahest punktist on võtnud lõnga kudumiseks juba ligi 300 inimest ja tagasitoodud valmistööd on nägusad.

Peale üksikisikute on suurt huvi takulõngast kudumise vastu osutanud ka koolid, eriti naiskutsekoolid. Nii võttis Tallinna Naiskutsekool neil päevil kudumiseks 30 kg takust lõnga, millisest kogusest saab valmistada ligi 200 paari sukki ja sokke. Ka väljaspool Tallinna on koolid tundnud huvi selle töö vastu ning lähemal ajal kavatsetakse ka neile lõnga välja jaotada.

Eesti Rahva Ühisabi on rakendanud kudumistöödele ka oma hoolealused-toetusesaajad. Selleks on palgatud vastavate kogemustega instruktor, kes õpetab kudumist neile naistele, kes varemini pole veeretanud sukavardaid. Seega võimaldatakse neile peale tasusaamise veel tulusa töö selgeks õppimine. Õppijad on püüdlikult asja juures ja nende poolt valmistatud tööd ei jäägi taha viimud kudujate omadest.

Oma maakondliku võrgu kaudu on Eesti Rahva Ühisabi laiendanud takusest materjalist sukkade ja sokkide kudumist ka väljaspool Tallinna. Kudumisproovid ja tööjuhised on välja saadetud Viljandimaale, Saaremaale, Virumaale, Pärnumaale ja Läänemaale. Varsti lähetatakse maakondadesse ka lõngakogused ning algab sealgi kudumine.

Tasu kudumistöö eest näib täiel määral rahuldavat kõiki kudujaid, kuna see võimaldab neilegi materjali endale isiklikult uudse suka- ja sokipaari kudumiseks.

Tartu käitisjuhtide ja -vahendajate koosolek

Tartu piirkonnakomissari Kurt Meeneni kutsel toimus kolmapäeva õhtul Tartu piirkonnakomissariaadis käitise juhatajate ja -vahendajate ühine kokkutulek, millest võttis osa üle saja juhtiva töötaja kohalikest käitistest. Teiste hulgas viibisid koosolekul ka Tartu linnanõunikud insener Onton ja major Vent.

Eripreemia ühiskaubanduse alal töötajale

Lisaks varemini Viljandi ametasutuste ja ettevõtete poolt väljapandud preemiatele võistluse „Lahkus ja tööröõm" puhul on nüüd lisandunud veel üks uus preemia. Nimelt on ETK Viljandi harukontor määranud preemia 150.— Rm. suuruses sellele Viljandis ühiskaubanduse alal töötajale, kes käimasoleval võistlusel on saanud kõige rohkem hääli.

Õiendus

Eksiarvamustest hoidumiseks palun ruumi järgmisele seletusele:

23. nov. s. a. viibisin Pärnus hra Priit Ardna 50.-a. sünnipäeva etendusel ja tervitasin teda ning andsin üle lilled operett „Onupoja" tegelaskonna nimel, Viljandist. — Teater „Ugala" tervitas Priit Ardnat kirjateel. —

Austavalt

Aarne Melts.

Väljaandja Haridusdirektoorium.
Trükitud „Sakala" trükikojas.

Ametlikke teateid

TEADAANNE

kaupluste võrgu muutmise ja tarbijate ühest kauplusest teise ümberregistreerimise kohta.

I.

Arvates 7. detsembrist 1942. a. lõpetavad tegevuse järgmised kauplused:

1. Irene Eimla — Uus tn. 24,
2. Anna Lutsberg — Tallinna tn. 44.

Samast kuupäevast antakse pidamisele Johannes Lutsberg'ile senini Salme Sprenk'i pidada olev kauplus Endla tn. 24.

II.

Tarbijad võivad endid ühest kauplusest teise alatiseks ostjaks ümber registreerida 30. novembrist — 2. detsembrini 1942. a.

Irene Eimla ja Anna Lutsberg'i kaupluses registreeritud tarbijad on kohustatud endid ajavahemikul 30. XI — 2. XII 1942. mõnda teise kauplusse ümber registreerima.

Endla tän. nr. 24 kaupluses registreeritud tarbijail ümberregistreerimine vajalik ei ole.

Tarbijad, kes soovivad endid registreerida Endla tn. 24 kauplusse, võivad seda teha A Lutsberg'i kaupluses Tallinna tn. 44.

III.

Ümberregistreerimiseks esitab tarbija oma osturaamatu senisele kauplusele, kes väljaregistreeritava osturaamatu lehekülgede 13, 14 või 15 viimases lahtris ära märgib väljaregistreerimise kuupäeva ning annab sinna allkirja ehk vajutab templi.

Väljaregistreeritud ostja kustutatakse senise kaupluse alatiste ostjate nimestikust mahakriipsutamisega, märkides nimestiku märkuste lahtrisse väljaregistreerimise kuupäeva.

Uude kauplusse registreerimisel kannab kauplus uue tarbija oma alatiste ostjate nimekirja ja märgib osturaamatusse lehekülgedele 13, 14 ja 15 lahtritesse 1, 2, 4 ja 3 seal nõutud andmed.

Ühtegi ostjat ei või uude kauplusse sisse registreerida, kui tema enne senisest kauplusest välja registreeritud ei ole.

Ümberregistreerimiseks Varustusameti poolt üldiselt määratud ajal ei ole tarvis täita „alatise ostja ümberregistreerimise teatist"; väljaspool seda aega aga on sisseregistreerimiseks „teatise" esitamine vajalik.

Viljandis, 28. nov. 1942. Nr. 2876/K.

Linna Varustusamet.

Raske ja valurikka haiguse läbi lahkus nii vara meie keskelt minu unustamata armas abikaasa ja meie armas, kallis isake

Voldemar Margna

sünd. 25. nov. 1913. a.
surn. 25. nov. 1942. a.

Matmine teisipäeval, 1. dets. s. a. kell ½1 Uue haigla juurest kalmistule. Palume kõiki omakseid, sõpru ja tuttavaid teda saatma tulla.

Valusas leinas
abikaasa, pojakesed, ema,
vennad ja omaksed.

Mälestab

Viljandi vangimaja direktor
ja kaasteenijad.

Mälestame meie keskelt lahkunud unustamata kallist

August Taar'i

tema 60. sünnipäeval.

Kasutütar poja ja abikaasaga.

Õnnetu surma läbi lahkunud kallist meest

Osvald Kõlu

tema esimesel surma-aastapäeval ja neljandal ahlelu-aastapäeval mälestab naine.

Pajumäe perekond

TÖÖPAKKUMISED

Vilunud perenaist-teenijat vajatakse tallu. Teatada Väluste „Puide". J. Reichman.

TÖÖOTSIMISED

Kinnapilte, väikeseid, valmistan normihinnaga. Foto Astmann, Tartu 19—2..

Tõiketöid saksakeelseid kirjalikke, teeb kutseline võõrkeelte õpetaja E. Klikas, Lossi tn. 12 teisel korral.

OSTETAKSE

Lambanaha (võib ka pool olla), kollaseks pargitud ja kirve 2—4½ naelani, ostan. Teatada slt. „Lambanahk".

Töökohune ostetakse. Teatada slt. „Hohune".

Naisterahva võimlemisdressi, musta, ja villase kleidi ostan või vahetan teise kleidi vastu. Teatada slt. 366048 all.

Võrkraadio, 3+1 ehk 4+1 lampi, ostetakse Tartu tn. 63, teisel korral.

MÜÜAKSE

Head karja- ja õuekoera kutsikad müüa. Isased 5 Rmk., emased 3 Rmk. Reinu tee 5-b—1. M. Vahtra.

Metall-hauapärgi müün. Hind 35 margast suuruse järele. Tikuvabriku lähedal, Belgia t. 15, Viljandis. J. Rimmel.

MITMESUGUST

Säärsaapad nr. 44, kantud, vahetada sama numbri viltide vastu. Teatada Belgia 14, Viirakule.

Viljandi Vab. Tuletõrje Üh. orkestrisse võetakse õpilasi. Soovijaid üles anda Tuletõrje ühingus, Kauba tn. 8.

TEADAANNE.

EKK „Puhkus ja Elurõõmu" Viljandi osakonna poolt koraldavatel saksa keele kursustel algab õppetöö järgmiselt:

Vähe-edasijõudnute rühm 30. nov. kell 20.00
Edasijõudnute rühm 1. dets. kell 19..00
Algajate rühm 2. dets. kell 19.00

Kursused toimuvad EKK Viljandi osakonna ruumides, Eha tn. 4 (sissekäik hoovist). Kõigil kursuslastel ligi võtta kirjutustarbed. Vähe-edasijõudnute grupi liikmeid palutakse võimalust mööda kaasa võtta saksa keele õpik — E Kobolt I.

EKK „Puhkus ja Elurõõm"
Viljandi osakond.

Teadaanne.

Eesti p. v. Kinnisvaraseltsi Viljandi Osakond teatab, et kõikide kinnisvaraseltsile kuuluvate kinnisvarade majahoidjad on kohustatud majaraamatud koos elanike osturaamatutega tooma esmaspäevaks, 30. novembriks 1942. a. Eesti p. v. Kinnisvaraseltsi Viljandi Osakonna kontorisse, Lossi tn. 19.

Eesti p. v. Kinnisvaraseltsi
Viljandi Osakond.

Leitud 27. novembri õhtul Lossi ja Tartu risteelt Omakaitse müts, hall nahk ääres. Kätte võib saada Lossi 32. Ott.

RAADIO-SAATEKAVA

TEISIPÄEVAL, 1. DETSEMBRIL 1942.

5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 I hommikukontsert (ülek. ja hpl.) 7.00 Päevauudised saksa keeles. 7.15 Päevauudised. 7.30 II hommikukontsert (mgn. ja hpl.) 8.30 Põllumeestele: Uue linamüügi eel K. K. „Estonia" linaeriteadlane agr. Gustav Vähi). 8.45 Päevauudised. 9.00 Päevauudised saksa keeles. 9.10 Saatepaus. 12.00 Eduard Künneke meloodiaid (hpl.) 12.30 Päevauudised saksa keeles. 12.45 Lõunamuusika (Ühe kaitsepataljoni orkester ja heliplaadid). 13.45 Päevauudised. 14.00 Päevauudised saksa keeles, 14.20 Helisev ekraan (hpl.) 15.00 Me algamel (Ringhäälingu tantsukapell ja heliplaadid). 16.00 „Tõnis Nabrits läheb sõtta", Hugo Raudsepa jutustusest „Kivisse raiutud" (Hugo Laur). 16.20 Muusika pärastlõunaks (Ringhälingu tantsukapell). 17.00 Päevauudised saksa keeles. 17.15 Väike vahemäng (mgn.) 17.30 Lastele: „Mälestusi ühest ilusast reirist", Saksamaal käinud lapsed ja nende saatjad jutustavad. 17.50 Päevauudised. 18.00 Aja kaja. 18.30 Saksa sõduri tund (Rinne ja kodumaa). 19.15 Saatelõpp.

KOLMAPÄEVAL, 2. DETSEMBRIL 1942.

5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 I hommikukontsert (ülek. ja hpl.) 7.00 Päevauudised saksa keeles. 7.15 Päevauudised. 7.30 II hommikukontsert (mgn. ja hpl.) 8.45 Päevauudised. 9.00 Päevauudised saksa keeles. 9.10 Vahemusika (hpl.) 9.30 Koolidele: „Hunt ja seitse kitsetalle", E. Humperdincki lasteooper vennad Grimmi muinasjutu ainetel. 10.00 Saatepaus. 12.00 Lõbus sõit (hpl.) 12.30 Päevauudised saksa keles. 12.45 Lõunamuusika (hpl.). 13.45 Päevauudised. 14.00 Päevauudised saksa keeles. 14.20 Seda ja teist (mgn. ja hpl.) 15.00 Kaasaegseid heliloojaid (Ringhäälingu suur orkester, juh. Valfried Jakobson). 16.00 „Me laulame südame laulu..." põimk eesti liürikast saksa keeles. 16.30 Muusika pärastlõunaks (Ringhäälingu suur orkester, juh. Valfried Jakobson). 17.00 Päevauudised saksa keeles. 17.15 Armastatud tenoreid (hpl.) 17.30 Saksa keele tund. 17.50 Päevauudised. 18.00 Aja kaja. 18.30 Saksa sõduri tund (Kirev tund Ringhäälingu tantsukapelli ja solistidega). 19.15 Saatelõpp.

(5.00—19.15 lainel 410 m, peale selle 8.30—9.10 ja 13.45—19.15 lainel 222,5 m).

KIRIKLIKKE TEATEID

Viljandi Jaani kirik. Noorte palvenädala õhtune palveteenistus on laupäeval kell 18. Solistid. Laululehed.

I Kristuse tulemise pühal, 29.. nov. kell 10 leeriõpilaste õnnistamispüha jumalateenistus armulauaga. Solistid. Tarvitusel laululehed.

Kell 12.30 laste-jumalateenistus. Enne jumalateenistust koguneda kog. saali.

Kell 17 vaimulik kontsert. Esinevad pr. M. Pruul (sopran), prl. J. Kurik (orel), hra E. Halla (bariton) hra Valgemäe (tšello). koguduse segakoor,

Keelpillide kvartett ja Viljandi Omakaitse sümfoonia orkester.

Igal esmaspäeval kell 17 noorte piiblitund.

Õp. E.. Tõldsepp.